

Η προστασία της προσωπικότητας των δημόσιων πολιτικών προσώπων από τη ραδιοτηλεοπτική δραστηριότητα: Από τη νομολογία του ΕΔΔΑ στην ΕΣΡ 5/2025

Αγγελίνα Βλάχου*

I. Εισαγωγή

Το υπό εξέταση ζήτημα έχει απασχολήσει διαχρονικά τη νομολογία του ΕΔΔΑ, εντασσόμενο στη γενικότερη θεματική της προστασίας της προσωπικότητας και της ιδιωτικής ζωής των δημοσίων προσώπων, αλλά επανήλθε στην επικαιρότητα σε εθνικό επίπεδο με την υπ' αριθμόν 5/2025 απόφαση του ΕΣΡ, που αφορούσε στην προσβολή της προσωπικότητας πολιτικού προσώπου από το ενημερωτικό πρόγραμμα σταθμού εθνικής εμβέλειας. Με κεντρικό άξονα την απόφαση του ΕΣΡ, η εισήγηση θα επικεντρωθεί στην προστασία της προσωπικότητας και όχι τόσο της ιδιωτικότητας, των δημοσίων πολιτικών προσώπων, ενώ παράλληλα το ενδιαφέρον μελέτης θα εστιαστεί στις προσβολές που προκαλούνται από τη μετάδοση ενημερωτικών προγραμμάτων (δελτία ειδήσεων, ενημερωτικές εκπομπές), στα οποία εμφανίζεται έντονο το στοιχείο του συμφέροντος ενημέρωσης του κοινού για τα θέματα δημοσίου ενδιαφέροντος, δηλαδή τα θέματα που ενδιαφέρουν το κοινό και επιθυμεί να ενημερωθεί για αυτά. Στόχος της εισήγησης είναι να υπογραμμιστεί η υιοθέτηση από μεριάς της Α.Α. των εργαλείων που έχει εισάγει με τη νομολογία του το ΕΔΔΑ, προκειμένου να διενεργήσει τις σταθμίσεις ανάμεσα στα εκατέρωθεν αντιτιθέμενα δικαιώματα, προκειμένου να επιτευχθεί η βέλτιστη κατά το δυνατόν πρακτική εναρμόνισή τους.

II. Το καθήκον της «υπεύθυνης δημοσιογραφίας» σύμφωνα με τη διάταξη του άρ. 10 ΕΣΔΑ

Εισαγωγικά, είναι γνωστό πως στο προστατευτικό πλέγμα της διάταξης του άρ. 10 ΕΣΔΑ υπάγεται η ελευθερία του Τύπου, τον οποίο το Δικαστήριο έχει αναγορεύσει με πάγια νομολογία του σε «δημόσιο φύλακα - *public watchdog*»¹ σε μία δημοκρατική κοινωνία, καθώς έχει την αποστολή να μεταδίδει πληροφορίες και ιδέες σχετικά με ζητήματα δημοσίου συμφέροντος και να συμβάλλει κατά τον τρόπο αυτό στον δημόσιο διάλογο και την πολιτική διαδικασία εντός ενός κράτους Δικαίου². Η ελευθερία του Τύπου θεωρείται θεμελιώδης για την αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος της έκφρασης, δεδομένου ότι το κοινό έχει το δικαίωμα να λαμβάνει τις πληροφορίες επί αυτών των ζητημάτων που το ενδιαφέρουν³. Η ελευθερία αυτή ασκείται και από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, στα οποία κατ' εξοχήν εντάσσεται η τηλεόραση, ενώ περαιτέρω το Δικαστήριο έχει κρίνει πως προστατεύονται εξίσου το περιεχόμενο των ιδεών και των απόψεων που μεταδίδονται, το μέσο διά του οποίου μεταδίδονται και τέλος, οι δημοσιογραφικές πηγές στη βάση των οποίων δομούνται τα δημοσιογραφικά ρεπορτάζ⁴.

* Δ.Ν., Νομική Σχολή ΑΠΘ, Δικηγόρος

¹ Ι. ΣΑΡΜΑΣ / Ξ. ΚΟΝΤΙΑΔΗΣ / Χ. ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ, ΕΣΔΑ- Κατ' άρθρον ερμηνεία, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2021, σ. 567.

² Βλ. Λ.-Α. ΣΙΣΙΛΙΑΝΟ, Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου- Ερμηνεία κατ' άρθρο, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, Β' έκδοση 2017, σ. 479-481, και βλ. ενδ. ΕΔΔΑ 26.11.1991 *Observer and Guardian* κ. *Ηνωμένου Βασιλείου*, παρ. 59 (άρ. προσφ. 13585/88), 27.3.1996 *Goodwin* κ. *Ηνωμένου Βασιλείου*, παρ. 39 (αρ. προσφ. 17488/90), 7.2.2012 *Axel Springer AG* κ. *Γερμανίας*, παρ. 78-81 (αρ. προσφ. 39954/2008).

³ Βλ. Κ. ΣΤΡΑΤΗΛΑΤΗ, Η ανεκπλήρωτη συνταγματική επιταγή για αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων, Ινστιτούτο «Νίκος Πουλαντζάς», Σειρά: Θεσμοί- Δημοκρατία- Πολιτική, 7/12/2020, διαθέσιμο σε: www.poulantzias.gr, σ. 9, Ι. ΣΑΡΜΑΣ κ.α., ΕΣΔΑ..., ό.π. σ. 567, όπου παρατίθεται νομολογία του ΕΔΔΑ, με την οποία κρίθηκε πως η προστασία που παρέχει το άρ. 10 ΕΣΔΑ δεν περιορίζεται σε συγκεκριμένους τύπους πληροφοριών ή ιδεών (*stricto sensu* πολιτικό λόγο), αλλά επεκτείνεται και σε άλλα θέματα δημοσίου ενδιαφέροντος.

⁴ Βλ. ΕΔΔΑ *Sunday Times* κ. *Ηνωμένου Βασιλείου*, 26.11.1991, παρ. 50 (αρ. προσφ. 13166/87).

Η ελευθερία αυτή όμως δεν είναι απεριόριστη: Το ΕΔΔΑ έχει εισάγει ένα φάσμα εγγυήσεων που συναπαρτίζουν το καθήκον της «υπεύθυνης δημοσιογραφίας», σύμφωνα με το οποίο η δημοσιογραφική ελευθερία προστατεύεται υπό την επιφύλαξη ότι οι δημοσιογράφοι ενεργούν με καλή πίστη, επί ακριβούς πραγματικής βάσης, ώστε να παρέχουν πράγματι αξιόπιστη και ακριβή πληροφόρηση και με σεβασμό των θεσπισμένων κανόνων της δημοσιογραφικής δεοντολογίας⁵. Αρχικά, το κριτήριο της «καλής πίστης» αναγνωρίζει στην ουσία ένα περιθώριο λάθους στον δημοσιογράφο («*breathing space for error*»), μόνον εάν και εφόσον ο δημοσιογράφος κατέβαλε εύλογες προσπάθειες για εξακρίβωση της αλήθειας, αλλά στη συνέχεια το γεγονός αποδείχθηκε αναληθές χωρίς ευθύνη του⁶.

Όσον αφορά στην ακριβή πραγματική βάση, το ΕΔΔΑ διακρίνει παγίως τα γεγονότα από τις αξιολογικές κρίσεις που εκφέρονται, με βάση τη δυνατότητα απόδειξής τους⁷. Γεγονός ή πληροφορία, αποτελεί κάθε αντικείμενο γνώσεως, που είναι επιδεκτικό απόδειξης της ακρίβειάς του. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να είναι ακριβείς και πλήρης, και να μεταδίδονται κατόπιν διασταύρωσης της αλήθειάς τους, κάτι το οποίο συνιστά υποχρέωση του δημοσιογράφου⁸. Αξιολογική κρίση αποτελεί κάθε χαρακτηρισμός ο οποίος εκφέρεται ως γνώμη, δηλαδή ως προσωπική τοποθέτηση με υποκειμενικό χαρακτήρα, η οποία εκ της φύσεως της δεν επιδέχεται απόδειξη σε αντίθεση με τα γεγονότα⁹. Κατά το ΕΔΔΑ, το άρ. 10 ΕΣΔΑ περιλαμβάνει στο προστατευτικό του πλέγμα γεγονότα και αξιολογικές κρίσεις εξίσου, εφόσον οι τελευταίες πληρούν σωρευτικά δύο κριτήρια: Πρώτον, βασίζονται σε πραγματικά περιστατικά και αληθή γεγονότα και δεύτερον η κριτική που ασκείται μέσω αυτών δεν θα πρέπει να συνιστά προσωπική επίθεση, η οποία να υπερακοντίζει τον σκοπό της ενημέρωσης ή να αποσκοπεί σε προσωπική επιτίμηση¹⁰.

Εάν οι προϋποθέσεις αυτές δεν πληρούνται, ο λόγος που εκφέρεται δεν καλύπτεται από την προστασία της ελευθερίας της έκφρασης και του δικαιώματος πληροφόρησης, διότι μία πληροφορία έωλη δεν ενδείκνυται να παρουσιάζεται ως ενημέρωση. Στο ίδιο πλαίσιο γίνεται δεκτό πως μία πληροφορία που δεν είναι αληθής, ακριβής και πλήρης, δεν ανταποκρίνεται στα κριτήρια που θέτει η αρχή της αντικειμενικότητας κατά την ενημέρωση και ως εκ τούτου δεν είναι άξια προστασίας και μεταδόσεως¹¹.

III. Η προστασία της προσωπικότητας και της ιδιωτικής ζωής (άρ. 8 ΕΣΔΑ) ως όριο στη δημοσιογραφική ελευθερία

Όριο στη δημοσιογραφική ελευθερία αποτελεί και η προστασία των δικαιωμάτων των τρίτων, με αποτέλεσμα να προστίθεται στα ανωτέρω η ειδικότερη υποχρέωση της αξιοπρεπούς μεταχείρισης των αναφερόμενων στα δημοσιογραφικά ρεπορτάζ προσώπων. Εδώ διαμορφώνεται το υπό εξέταση σταθμιστικό πεδίο: Η δημοσιογραφική ελευθερία και το δικαίωμα πληροφόρησης, συχνά συγκρούονται με την προστασία της προσωπικότητας και της

⁵. Βλ. Κ. ΣΤΡΑΤΗΛΑΤΗ, Η ανεκπλήρωτη συνταγματική επιταγή, ό.π. σ. 9-11, Χ. ΒΡΕΤΤΟΥ, Η αιχμηρή κριτική ως συνταγματικό δικαίωμα, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2014, σ. 187 επ., Ι. ΣΑΡΜΑΣ κ.α., ΕΣΔΑ..., ό.π. σ. 628-629, ΕΔΔΑ *Axel Springer κ. Γερμανίας*, ό.π.

⁶. Βλ. ΕΔΔΑ *Aquilina κ.α. κ. Μάλτας*, 14.6.2011, παρ. 35-36 (αρ. προσφ. 28040/08).

⁷. Βλ. Ι. ΣΑΡΜΑ, Η δίκαιη ισορροπία, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2018, σ. 215 επ.

⁸. Βλ. ΕΔΔΑ 14.2.2008 *Rumyana Ivanova κ. Βουλγαρίας*, παρ. 64-65 (αρ. προσφ. 36207/03).

⁹. Βλ. ΕΔΔΑ *Alex Springer...*, ό.π., παρ. 93, Ι. ΣΑΡΜΑ, ΕΣΔΑ..., ό.π. σ. 628, υποσημ. 432, όπου αναφέρεται πως αντίστοιχα ευρήματα στη νομολογία των ελληνικών δικαστηρίων εντοπίζονται ενδεικτικά στις ΑΠ 471/2013 και ΕφΑθ 1396/2018, στη βάση της συναλλακτικής υποχρέωσης του Τύπου για σεβασμό του καθήκοντος αλήθειας.

¹⁰. Βλ. ΕΔΔΑ 8.7.1986, *Lingens κ. Αυστρίας*, παρ. 36-37 (άρ. προσφ. 9815/82), 5.7.2007, *Λιοναράκης κ. Ελλάδας*, παρ. 43-46 (άρ. προσφ. 1131/05), 14.6.2018, *Rungainis κ. Λετονίας*, παρ. 51-54 (άρ. προσφ. 40597/08).

¹¹. Βλ. Ι. ΚΑΡΑΚΩΣΤΑ, Το δίκαιο των ΜΜΕ, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2012, σ. 179, όπου ο συγγραφέας εντάσσει τα υπό εξέταση καθήκοντα στην κατηγορία των «*συναλλακτικών υποχρεώσεων των ΜΜΕ*», Β. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ, Η μετάδοση ανακριβών γεγονότων από τους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς στη νομολογία του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ΔΙΤΕ, τ. 1/2008, σ. 44-50.

ιδιωτικής ζωής των αναφερόμενων προσώπων (άρ. 8 ΕΣΔΑ)¹². Με την προσωπικότητα προστατεύονται η σωματική, ψυχική, πνευματική, ηθική και κοινωνική υπόσταση του ατόμου, ενώ η τιμή συνιστά ειδικότερη έκφρασή της, αναγνωριζόμενη ως το ηθικό και κοινωνικό αγαθό που αποδίδεται στον άνθρωπο από την κοινωνία¹³.

Για τη στάθμιση ανάμεσα στα δύο αυτά μεγέθη, το ΕΔΔΑ έχει αναδείξει τα εξής κριτήρια: Κατά πρώτον, θα πρέπει σωρευτικά να διενεργείται εκτίμηση του είδους της προσβολής, των συνεπειών που είχε η προσβολή αυτή για τον θιγέντα, αλλά και του μέσου διά του οποίου η προσβολή συντελέστηκε (λ.χ. τηλεοπτικός σταθμός με μεγάλη ακροαματικότητα). Επιπλέον, θα πρέπει να αξιολογηθεί ο βαθμός που η διατύπωση δυσμενούς γνώμης συνέβαλε στη διαμόρφωση αρνητικής άποψης του κοινού σε βάρος του αναφερόμενου προσώπου, λόγω του ρόλου και της μεγάλης επιδραστικότητας των ΜΜΕ¹⁴.

Όσον αφορά στην ειδική περίπτωση των πολιτικών προσώπων, το ζήτημα εμφανίζεται περισσότερο σύνθετο. Τα πολιτικά πρόσωπα είναι δημόσια πρόσωπα απόλυτης επικαιρότητας¹⁵, δηλαδή ενδιαφέρουν σε μεγάλο βαθμό το κοινό λόγω της εξέχουσας θέσης που κατέχουν στον δημόσιο βίο¹⁶. Ως εκ τούτου, τα όρια της κριτικής σε αυτούς, και των επεμβάσεων που θα πρέπει να δέχονται στην προσωπική τους σφαίρα, είναι ευρύτερα από των υπόλοιπων προσώπων¹⁷, με αποτέλεσμα το ΕΔΔΑ να έχει κρίνει πως είναι θεμιτή η άσκηση δριμείας κριτικής σε αυτά, η χρήση καυστικής γλώσσας ή σαρκασμού. Σε σύνδεση, εντούτοις, με όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω, και σε αυτή την κατηγορία προσώπων θα πρέπει οι πληροφορίες στις οποίες βασίστηκε η κριτική να είναι αληθείς και διασταυρωμένες, και ο εκφερόμενος λόγος δεν θα πρέπει να είναι εξυβριστικός, εκπορευόμενος από εμπάθεια ή με εμμονικό σκοπό μείωσης του αναφερόμενου προσώπου στο κοινό.

IV. Η εφαρμογή των κριτηρίων του ΕΔΔΑ από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης στην υπ' αριθμόν 5/2025 απόφασή του

Στο πλαίσιο αυτό το ενδιαφέρον μελέτης εστιάζει στην απόφαση 5/2025 του ΕΣΡ, η οποία αφορούσε σε συνεχή ρεπορτάζ ενημερωτικού προγράμματος μεγάλου τηλεοπτικού σταθμού εθνικής εμβέλειας. Τα ρεπορτάζ αυτά αναφέρονταν σε πολιτικό πρόσωπο, εξ αιτίας της ενδεχόμενης εμπλοκής του στο σκάνδαλο των υποκλοπών συνομιλιών διαφόρων προσώπων. Στην περίπτωση αυτή, ο σταθμός ασχολήθηκε επανειλημμένα με το συγκεκριμένο πρόσωπο, καθώς στην υπόθεση εξετάστηκαν αποσπάσματα εκπομπών και δελτίων από 17/10/2023 έως και 12/9/2024. Ενδεικτικά αναφέρεται πως σε αυτά το πολιτικό πρόσωπο αναφέρθηκε ως «*αρχικοριός της Κυβέρνησης*», αναφέρθηκε με βεβαιότητα ότι συνδέθηκε με τις παρακολουθήσεις μέσω του λογισμικού PREDATOR ως αποστολέας των «*μολυνσμένων sms*», αναφέρθηκε πως το πρόσωπο «*απομακρύνθηκε*» από τη θέση του ως Γενικού Γραμματέα του

¹². Βλ. Ν. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟ, *Ιδιωτικότητα και δημοσιοποίηση - Επίκαιρες παρατηρήσεις για τα όρια των δημοσιογραφικών αποκαλύψεων*, ΔΙΤΕ, τ. 1/2005, σ. 14-23, Θ. ΜΕΛΦΟΣ, *Ελευθερία πληροφόρησης του δημοσιογράφου και προστασία της προσωπικότητας*, ΔτΑ, τ. 2/1999, σ. 337.

¹³. Βλ. Π. ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ, *Η ελευθερία του τύπου και η προστασία της τιμής και της υπόληψης στην ελληνική έννομη τάξη αντιμέτωπη με το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου*, ΝοΒ, τ. 57/2009, σ. 293 επ., Ο. ΓΑΡΟΥΦΑΛΙΑ, *Τα όρια παρέμβασης στην ελευθερία της έκφρασης υπό το πρίσμα εφαρμογής των κριτηρίων της νομολογίας του ΕΔΔΑ*, ΔΙΤΕ, τ. 3/2020, σ. 461 επ.

¹⁴. Βλ. ΕΔΔΑ 10.12.2007, *Stoll κ. Ελβετίας* (άρ. προσφ. 69698/01).

¹⁵. Βλ. Ε. ΑΛΑΦΡΑΓΚΗ, *Σύγκρουση του δικαιώματος στην προσωπικότητα με το ηθικό δικαίωμα του δημιουργού έργου πνευματικής ιδιοκτησίας*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2011, σ. 295-297, όπου ο όρος αντιπαρατίθεται σ' αυτόν των προσώπων σχετικής επικαιρότητας, των προσώπων δηλαδή που ενδιαφέρουν λόγω ενός μεμονωμένου, εξαιρετικού ή έκτακτου γεγονότος το κοινό.

¹⁶. Βλ. Β. ΜΑΛΛΙΟ, Σημ. στην απόφαση ΕΣΡ 152/2011 (Ελευθερία της έκφρασης - Η αυξημένη προστασία του πολιτικού λόγου και της σάτιρας στην ευρωπαϊκή και ελληνική νομολογία), ΔΙΤΕ, τ. 2/2011, σ. 272-275, Α. ΦΟΥΝΤΕΔΑΚΗ, *Φυσικά πρόσωπα και προσωπικότητα στον Αστικό Κώδικα*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2012, σ. 326-329.

¹⁷. Βλ. ΕΔΔΑ 24.11.2005 *Tourancheau and July κ. Γαλλίας* (αρ. προσφ. 53886/00), 16.10.2012, *Smolortz κ. Πολωνίας* (άρ. προσφ. 17446/07), 18.6.2008, *Kulis κ. Πολωνίας* (αρ. προσφ. 15601/2002).

Πρωθυπουργού λόγω του σκανδάλου και προβλήθηκαν φωτογραφίες από δημοσιεύματα εφημερίδων με τη φωτογραφία του.

Το πολιτικό πρόσωπο απέστειλε συνολικά περίπου 10 εξώδικες διαμαρτυρίες σε σταθμό και ΕΣΡ, ζητώντας την αποκατάσταση της προσβολής της προσωπικότητάς του, που συντελέστηκε από μετάδοση αβάσιμων πληροφοριών. Ο σταθμός απάντησε σε δύο μόνο από αυτές τις εξωδίκους, ισχυριζόμενος πως «*το σκάνδαλο των υποκλοπών είναι βαρύνουσας σημασίας, πως η ενημέρωση της κοινής γνώμης για το θέμα αυτό αφορά στον πυρήνα του δημοκρατικού πολιτεύματος και πως τα ρεπορτάζ είχαν νόμιμη βάση καθώς η αποπομπή του από τη θέση του Γενικού Γραμματέα αποτέλεσε άμεση θεσμική αντίδραση της Κυβέρνησης λόγω της σύνδεσής του με την υπόθεση και λόγω της θέσης του και των αρμοδιοτήτων που του είχαν ανατεθεί*». Τέλος, την 25/7/2024 ολοκληρώθηκε η προκαταρκτική εξέταση του Αντεισαγγελέα του ΑΠ, στο πόρισμα της οποίας αναφερόταν πως δεν προέκυψε κάποια ένδειξη ή κατηγορία σε βάρος του συγκεκριμένου προσώπου, ενώ ασκήθηκε ποινική δίωξη κατά άλλων προσώπων.

Το ΕΣΡ στη σχετική απόφασή του, έκανε μνεία όλων ανεξαιρέτως των προαναφερθέντων κριτηρίων του ΕΔΔΑ, παραπέμποντας σε σχετική νομολογία του Δικαστηρίου αλλά και σε αποφάσεις εθνικών μας Δικαστηρίων, που έχουν υιοθετήσει τα σταθμιστικά εργαλεία του ΕΔΔΑ. Συγκεκριμένα, η Αρχή απομόνωσε χαρακτηρισμούς που είχαν προσβλητικό περιεχόμενο (βλ. αρχικoriός), κρίνοντας ταυτόχρονα πως με αυτό τον τρόπο παρουσίασης δεν καταλειπόταν αμφιβολία στον μέσο τηλεθεατή περί της ευθείας εμπλοκής του προσώπου στο σκάνδαλο. Σε αυτό το σημείο, η Αρχή φάνηκε να αξιολογεί τον βαθμό δυσμενούς επηρεασμού της κοινής γνώμης σε βάρος του αναφερόμενου προσώπου.

Σε δεύτερο επίπεδο, συνεκτίμησε πως δεν παρουσιάστηκαν από τον σταθμό στοιχεία που να επιβεβαίωναν την αλήθεια των ισχυρισμών. Ελέγχοντας εάν και κατά πόσο υφίστατο επαρκής πραγματική βάση για τη διατύπωση των αξιολογικών κρίσεων που συνόδευσαν τα επίμαχα ρεπορτάζ. Περαιτέρω, η Αρχή υπογράμμισε πως το αναφερόμενο πρόσωπο θα έπρεπε να επιδείξει μεγαλύτερη ανοχή στην κριτική, λόγω της ιδιότητάς του ως δημόσιο πολιτικό πρόσωπο, αλλά έκρινε πως η αδικαιολόγητη και ατεκμηρίωτη προσβολή της προσωπικότητάς του ξεπέρασε τα θεμιτά όρια που επιτάσσει η ελευθερία της έκφρασης. Τέλος, στην απόφαση έγινε ρητή μνεία σε νομολογία του ΕΔΔΑ, σύμφωνα με την οποία η διατύπωση από τους δημοσιογράφους επιφυλάξεων, με εκφράσεις όπως «*είναι πιθανόν, ενδέχεται*», δεν τους απαλλάσσει από το καθήκον προηγούμενης διασταύρωσης της είδησης, ειδικά από τη στιγμή που το ρεπορτάζ μεταδίδεται τελικά στον τηλεθεατή.

Η Αρχή εν κατακλείδι έκρινε πως ο σταθμός παραβίασε τις διατάξεις της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας περί υποχρέωσης σεβασμού της προσωπικότητας αναφερόμενου σε εκπομπές προσώπου, για 7 από τα 13 καταγγελλόμενα περιστατικά, ενώ για τα υπόλοιπα ο σταθμός απαλλάχθηκε, καθώς κρίθηκε πως από τον τρόπο μετάδοσης της είδησης στις περιπτώσεις αυτές «*δεν διατυπώθηκε με τρόπο θετικό, χωρίς να καταλείπεται καμία αμφιβολία δηλαδή, ότι ο καταγγέλων σχετίζεται πράγματι με τις εταιρείες παρακολούθησης*». Στον σταθμό επιβλήθηκε συνολικά το πρόστιμο των 90.000 ευρώ.

V. Συμπερασματικές αξιολογήσεις

Φτάνοντας στο τέλος, θα είχε ενδιαφέρον να γίνουν οι εξής σκέψεις. Κατά πρώτον, παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον ότι το ΕΣΡ δεν επέβαλε το πρόστιμο με βάση τις διατάξεις για την αντικειμενική ενημέρωση (άρ. 5 π.δ. 77.2003), αλλά με βάση τις διατάξεις για την προστασία της προσωπικότητας. Αυτό αποτελεί τη μεγαλύτερη απόδειξη της επίδρασης της νομολογίας του ΕΔΔΑ στη νομολογία του ΕΣΡ, καθώς έκρινε την τήρηση των καθηκόντων της υπεύθυνης δημοσιογραφίας (αλήθεια, ακρίβεια, διασταύρωση, καλή πίστη), διενεργώντας τον έλεγχο της βασιμότητας των γεγονότων, που οδήγησαν στη διατύπωση των αξιολογικών κρίσεων. Αυτό ίσως να απαντά στην κριτική που δέχθηκε η απόφαση, ως προς το γεγονός ότι μπήκε στην ουσία μιας υπόθεσης που δεν έχει κριθεί από τον φυσικό δικαστή και συγκεκριμένα από τον ποινικό δικαστή εν προκειμένω ως προς την ποινική ευθύνη του προσώπου. Δεν έγινε

κρίση δηλαδή ως προς το εάν είναι αθώο ή ένοχο το αναφερόμενο πρόσωπο για την πράξη που αποτέλεσε το ζήτημα δικαιολογημένου ενδιαφέροντος, αλλά για το εάν ο σταθμός κατάφερε να υποστηρίξει τη βασιμότητα όλων των σχετικών ρεπορτάζ που επί μακρόν μετέδωσε.

Η απόφαση επικρίθηκε και ως προς το σκέλος ότι με τον ενδελεχή έλεγχο αλήθειας και ακρίβειας που διενήργησε, ουσιαστικά οδηγεί σε «φιμώση» τους δημοσιογράφους, οι οποίοι δεν δύνανται να αποδίδουν ολόκληρη την τεκμηρίωση πολυσέλιδων κειμένων για απόδειξη της αλήθειας των ρεπορτάζ τους, στον περιορισμένο χρόνο που διαθέτουν. Δεδομένου ότι υπάρχει μεγάλη πιθανότητα η απόφαση να προσβληθεί με αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, θα έχει ενδιαφέρον να αναμένουμε τη στάση του Δικαστηρίου αναφορικά με την εξειδίκευση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το καθήκον υπεύθυνης δημοσιογραφίας, τον τρόπο που οι σταθμοί μπορούν να ανταποκρίνονται καλύτερα στον ρόλο τους ως δημοσίων φυλάκων χωρίς να προσβάλλουν δικαιώματα τρίτων και στον τρόπο που τα χρήσιμα μαθήματα από τη νομολογία του ΕΔΔΑ μπορούν να πάνε ένα βήμα παρακάτω τη νομολογία των εθνικών μας Δικαστηρίων και των δικαιοδοτικών (ή οιονεί δικαιοδοτικών) οργάνων της χώρας μας.